

Szkolny System Zapewnienia Bezpieczeństwa w Szkole Podstawowej im. Wspólnej Europy w Zalesiu Górnym

Cele:

1. Usprawnienie oraz zwiększenie skuteczności oddziaływania szkoły w sytuacjach zagrożenia.
2. Wypracowanie jednolitych metod współpracy między rodzicami a szkołą.
3. Promowanie zachowania i postawy godnej naśladowania.
4. Wpłygnięcie na proces socjalizacji młodzieży.
5. Zwiększenie wychowawczej roli szkoły.
6. Wyznaczenie jasnych i czytelnych reguł postępowania oraz określonych granic.

W celu określenia warunków zapewniających uczniom bezpieczeństwo w szkole ustala się, co następuje:

1. W każdym przypadku rozwiązywania problemów związanych z naruszeniem przez ucznia obowiązujących w szkole zasad niezbędna jest **ściśła współpraca przedstawicieli szkoły z rodzicami ucznia**. Rodzice ucznia są bezzwłocznie zawiadamiani o każdym przypadku naruszenia przez niego obowiązujących w szkole zasad związanych z bezpieczeństwem.
2. W przypadku zagrożenia zdrowia ucznia szkoła zapewnia mu niezbędną opiekę medyczną (kontakt z pielęgniarką szkolną, wezwanie pogotowia).
3. Policja jest wzywana w przypadku:
 - a) zachowania ucznia zagrażającego bezpieczeństwu innych osób lub jemu osobiście,
 - b) znalezienia na terenie szkoły nielegalnych substancji psychoaktywnych,
 - c) podejrzenia, że uczeń może posiadać nielegalne substancje psychoaktywne,
 - d) kradzieży lub innych wykroczeń.
4. W klasie ucznia lub uczniów, którzy dopuścili się złamania obowiązujących w szkole zasad, są prowadzone dodatkowe zajęcia profilaktyczne.

Współpraca szkoły z policją

1. W ramach pracy profilaktyczno-wychowawczej szkoła i policja utrzymują stałą, bieżącą współpracę w zakresie profilaktyki zagrożeń.
2. Koordynatami współpracy są: pedagog szkolny oraz specjalista do spraw nieletnich i patologii właściwej jednostki policji.
3. W ramach współpracy policji ze szkołą organizuje się:
 - Spotkania Rady Pedagogicznej z zaproszonymi specjalistami ds. nieletnich i patologii, podejmujące tematykę zagrożeń przestępczością i demoralizacją dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym.
 - Spotkania tematyczne młodzieży szkolnej z udziałem policjantów m.in. na temat odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny karalne, prawnych aspektów narkomanii, wychowania w trzeźwości, zachowania ryzykownego, sposobów unikania zagrożeń.
 - Informowanie policji o zdarzeniach na terenie szkoły wypełniających znamiona przestępstwa,

stanowiących zagrożenie dla życia i zdrowia uczniów oraz przejawach demoralizacji dzieci i młodzieży.

- Wspólny (szkoły i policji) udział w lokalnych programach profilaktycznych związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom oraz zapobieganiem demoralizacji i przestępczości nieletnich.

Zasady interwencji profilaktycznej

Interwencję przeprowadza pedagog szkolny wspólnie z wychowawcą klasy w sytuacjach zagrożenia ucznia:

- uzależnieniem,
- przestępczością,
- demoralizacją,
- zachowaniem ryzykownym.

Celem interwencji profilaktycznej jest:

- Udzielenie wsparcia i pomocy uczniowi, a także rodzicom przez dostarczenie informacji oraz zaproponowanie współpracy pomiędzy domem a szkołą.
- Zapobieganie problemom związanym z zagrożeniem uzależnieniami, przestępczością, demoralizacją.

W sytuacji zagrożenia ucznia uzależnieniem, przestępczością, demoralizacją, zachowaniem ryzykownym:

1. Wychowawca wspólnie z pedagogiem/psychologiem zbiera informacje o sytuacji ucznia i na ich podstawie dokonuje wstępnej diagnozy, analizy i oceny problemów ucznia.
2. Wychowawca wspólnie z pedagogiem/psychologiem przeprowadzają rozmowę z uczniem, podczas której przekazują uczniowi:
 - spostrzeżenia, jakie zaszły w jego funkcjonowaniu,
 - informacje o konsekwencjach wynikających z jego zachowania,
 - komunikat o zakazie zachowania ryzykownego, związanego z zagrożeniem uzależnieniami, przestępczością, demoralizacją, powołując się na regulamin szkoły,
 - informację o konieczności poinformowania rodziców.
3. Wychowawca wzywa rodziców do szkoły i wspólnie z pedagogiem przeprowadza z nimi rozmowę o:
 - przyczynach, dla których szkoła szczególnie zainteresowała się dzieckiem,
 - zagrożeniach zdrowia i bezpieczeństwa dziecka związanych z zagrożeniami zachowaniem ryzykownym, uzależnieniami, przestępczością, demoralizacją.
4. Efektem rozmowy z rodzicami powinna być pisemna umowa z nimi uwzględniająca:
 - listę przykładów zachowania ucznia podlegających kontroli, zarówno w domu, jak i w szkole,
 - zasady zachowania ucznia w szkole i w domu,
 - konsekwencje i przywileje dla ucznia,
 - zobowiązania obu stron - rodziców i szkoły - o nawiązaniu ścisłej

- współpracy (stały kontakt ze szkołą, wymiana uwag, spostrzeżeń odnośnie ucznia, itp.),
 - czasu obowiązującej umowy.
5. W obecności rodziców wychowawca lub pedagog rozmawia z dzieckiem, zobowiązując je do zmiany swojego zachowania. Efektem tej rozmowy powinno być podpisanie kontraktu z dzieckiem (Załącznik 1) z uwzględnieniem:
- zobowiązania ucznia do powstrzymania się od negatywnego zachowania,
 - ustalenia listy czasowo odebranych przywilejów,
 - ustalenia zasad zachowania w domu i w szkole,
 - odebrania przywilejów,
 - wymiany obserwacji między szkołą a rodziną.
6. Wychowawca wspólnie z pedagogiem monitorują realizację kontraktu przez ucznia poprzez:
- obserwowanie ucznia w szkole,
 - nagradzanie korzystnych zmian w zachowaniu ucznia – odzyskiwanie przywilejów.

PODSTAWA PRAWNA

- *Ustawa z 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r., poz. 1600)*
- *Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn.: Dz.U. z 2019 r., poz. 852)*
- *Ustawa z 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń (tekst jedn.: Dz.U. z 2019 r., poz. 821)*
- *Ustawa z 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej. (tekst jedn.: Dz.U. z 2018, poz. 620)*
- *Ustawa z 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r., poz. 1313)*
- *Ustawa z 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r., poz. 967)*
- *Ustawa z 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r., poz. 2096)*
- *Ustawa z 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (tekst jedn.: Dz.U. z 2017 r., poz. 2195)*
- *Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. z 2018, poz. 1457)*
- *Ustawa z 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r., poz. 1202)*
- *Ustawa Prawo o ruchu drogowym (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r., poz. 1990)*
- *Ustawa z 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r., poz. 917)*
- *Ustawa z 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r., poz. 1314)*
- *Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r., poz. 1508)*
- *Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2018 r., poz. 1000)*
- *Ustawa z 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (tekst jedn.: Dz.U. z 2018, poz. 1987)*
- *Ustawa z 6 kwietnia 1990 r. o Policji (tekst jedn.: Dz.U. z 2017 r., poz. 2067)*
- *Ustawa z 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn.: Dz.U. z 2017 r., poz. 682)*
- *Ustawa z 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r., poz. 1541)*
- *Ustawa z 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (tekst jedn.: Dz.U. z 2017 r., poz. 786)*
- *Ustawa z 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r., poz. 1376)*
- *Ustawa z 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich. (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r., poz. 969)*
- *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (tekst jedn.: Dz.U. z 2015 r., poz. 1422)*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. z 2003 r. nr 6, poz. 69)*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 maja 2018 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki (Dz.U. z 2018 r., poz. 1055)*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań ochrony przeciwpożarowej, jakie musi spełniać lokal, w którym są prowadzone oddział przedszkolny lub oddziały przedszkolne zorganizowane w szkole podstawowej albo jest prowadzone przedszkole utworzone w wyniku przekształcenia oddziału przedszkolnego lub oddziałów przedszkolnych zorganizowanych w szkole podstawowej (Dz.U. z 2017 r., poz. 1642)*
- *Rozporządzenie Rady Ministrów z 24 sierpnia 2004 r. w sprawie wykazu prac wzbronionych młodocianym i warunków ich zatrudniania przy niektórych z tych prac (tekst jedn.: Dz.U. z 2016 r., poz. 1509)*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 21 stycznia 1997 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać organizatorzy wypoczynku dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także zasad jego organizowania i nadzorowania. (Dz.U. z 1997 r. nr 12, poz. 67)*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 8 listopada 2001 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki. (Dz.U. z 2001 r. nr 135, poz. 1516)*
- *Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U. z 2003 r. nr 169, poz. 1650)*
- *Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U. z 2004 r. nr 180, poz. 1860)*
- *Rozporządzenie Rady Ministrów z 2 września 1997 r. w sprawie służby bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U. z 1997 r. nr 109, poz. 704)*
- *Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 11 sierpnia 2003 r. w sprawie wykroczeń, za które funkcjonariusze pożarnictwa pełniący służbę w Państwowej Straży Pożarnej są uprawnieni do nakładania grzywnien w drodze mandatu karnego, oraz warunków i sposobu wydawania upoważnień (Dz.U. z 2003 r. nr 156, poz. 1529)*

- *Rozporządzenie Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z 1 października 1993 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy eksploatacji, remontach i konserwacji sieci kanalizacyjnych. bezpieczeństwa i higieny pracy przy eksploatacji, remontach i konserwacji sieci kanalizacyjnych. (Dz.U. z 1993 r. nr 96, poz. 437)*
- *Statut Szkoły Podstawowej im. Wspólnej Europy w Zalesiu Górnym.*

Wykaz procedur postępowania w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych w Szkole Podstawowej im. Wspólnej Europy w Zalesiu Górnym

- I. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel/pracownik szkoły zauważy, że uczeń pali papierosy/e-papierosy.
- II. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel/pracownik szkoły podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu/narkotyków/innych środków odurzających.
- III. Procedura postępowania w przypadku gdy nauczyciel/pracownik szkoły podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się rodzic/opiekun prawny będący pod wpływem alkoholu/narkotyków/innych środków odurzających.
- IV. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel/pracownik szkoły podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk, inne środki odurzające lub przedmioty niebezpieczne.
- V. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel/pracownik szkoły znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą narkotyk.
- VI. Procedura postępowania w przypadku dziecka krzywdzonego, gdy rodzice odmawiają współpracy ze szkołą lub rodzina jest niewydolna wychowawczo (rodzice uzależnieni od alkoholu, narkotyków lub przejawiający zachowania mogące świadczyć o zaburzeniach psychicznych).
- VII. Procedura postępowania nauczyciela w przypadku agresywnego zachowania ucznia wobec innych uczniów, nauczycieli i pracowników szkoły.
- VIII. Procedura postępowania nauczyciela z uczniem sprawiającym trudności wychowawcze.
- IX. Procedura postępowania nauczyciela wobec ucznia uchylającego się od realizowania obowiązku szkolnego.
- X. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel/pracownik szkoły zauważy samowolne opuszczenie przez ucznia szkoły/terenu szkoły w trakcie zajęć lekcyjnych i świetlicowych.
- XI. Procedura postępowania w przypadku kradzieży na terenie szkoły.
- XII. Procedura postępowania w przypadku popełnienia czynu karnego przez ucznia, który nie ukończył 17 roku życia.
- XIII. Procedura postępowania wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karnego.
- XIV. Procedura rozpoznawania środowiska ucznia.
- XV. Procedura postępowania w sprawie dostosowania wymagań programowych na podstawie opinii Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej.

- XVI. Procedura rozpoznawania potrzeb uczniów w zakresie pomocy materialnej.
- XVII. Procedura postępowania w przypadku naruszenia danych osobowych.
- XVIII. Procedura postępowania nauczyciela w przypadku niedozwolonego użycia telefonu komórkowego przez ucznia.
- XIX. Procedura reagowania na zjawiska cyberprzemocy i uzależnienia od mediów elektronicznych.
- XX. Procedura postępowania w sytuacji zagrożenia incydem bombowym/terrorystycznym.
- XXI. Procedura postępowania w przypadku anonimowego telefonu z pogrózkami.
- XXII. Procedura postępowania w przypadku klęski żywiołowej (pożar, rozpylenie na terenie szkoły szkodliwej substancji toksycznej).
- XXIII. Procedura postępowania w przypadku przebywania obcej osoby na terenie szkoły.
- XXIV. Procedura postępowania z dzieckiem przewlekle chorym w szkole.
- XXV. Załączniki do procedur.

Wykaz procedur – zagadnienia (kliknij):

I.	Uczeń palący papierosy/e-papierosy:.....	9
II.	Uczeń będący pod wpływem alkoholu/narkotyków/innych środków odurzających	10
III.	Rodzic będący pod wpływem alkoholu/narkotyków/innych środków odurzających	11
IV.	Uczeń posiadający narkotyk, inne środki odurzające lub niebezpieczne przedmioty	12
V.	Narkotyki na terenie szkoły.....	13
VI.	Dziecko krzywdzone, rodzice odmawiający współpracy, rodzina niewydolna wychowawczo.....	14
VII.	Uczeń agresywny.....	15
VIII.	Uczeń sprawiający trudności wychowawcze	17
IX.	Uczeń uchylający się od realizowania obowiązku szkolnego.....	18
X.	Samowolne opuszczenie szkoły w trakcie zajęć.....	19
XI.	Kradzież na terenie szkoły.....	20
XII.	Popętnienie czynu karalnego przez ucznia nieletniego /do 17 roku życia/	21
XIII.	Ofiara czynu karalnego.	22
XIV.	Rozpoznanie środowiska ucznia.....	23
XV.	Opinia PPP – dostosowanie wymagań edukacyjnych.....	24
XVI.	Uczeń potrzebujący pomocy materialnej	25
XVII.	Naruszenie danych osobowych.....	26
XVIII.	Niedozwolone użycie telefonu komórkowego.....	28
XIX.	Cyberprzemoc, uzależnienie od mediów elektronicznych.....	29
XX.	Zagrożenie incydem bombowym/terrorystycznym	33
XXI.	Anonimowy telefon z pogrózkami.....	35
XXII.	Kłęski żywiołowe (pożar, rozpylenie na terenie szkoły szkodliwej substancji toksycznej).	36
XXIII.	Obca osoba na terenie szkoły	37
XXIV.	Dziecko przewlekle chore w szkole	38
XXV.	Załączniki do procedur.....	39

I. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel/pracownik szkoły zauważy, że uczeń pali papierosy/e-papierosy:

1. Ustala dane personalne ucznia.
2. Przekazuje informację do wychowawcy, a w przypadku jego nieobecności do pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły.
3. Dokonuje wpisu w dzienniku elektronicznym,
4. Pedagog szkolny i (lub) wychowawcą przeprowadza interwencję profilaktyczną:
 - Rozmawia z uczniem.
 - Wzywa do szkoły rodziców/opiekunów i informuje ich o zaistniałej sytuacji.
 - Zawiera **kontrakt**, w którym uczeń zobowiązuje się do niepalenia papierosów/e-papierosów na terenie szkoły, rodzice/opiekunowie zaś do szczególnej kontroli dziecka (Załącznik 1 i Załącznik 2).
 - Monitoruje realizację kontraktu przez ucznia.
 - W sytuacji, gdy uczeń łamie podpisany kontrakt, w porozumieniu z psychologiem podejmuje dalsze kroki.
 - Sporządza notatkę służbową.
5. W przypadku niezaprzestania palenia papierosów/e-papierosów przez ucznia na terenie szkoły, wobec ucznia wyciągane są konsekwencje przewidziane w statucie szkoły.

II. Procedura postępowania w przypadku gdy nauczyciel/pracownik szkoły podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu/narkotyków/innych środków odurzających:

1. Ustala dane personalne ucznia.
2. Odizolowuje ucznia od reszty uczniów/klas, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego. Stwarza warunki, w których nie będzie narażone jego życie ani zdrowie.
3. Powiadamia dyrektora szkoły, wychowawcę, a w przypadku jego nieobecności pedagoga szkolnego.
4. Wychowawca lub pedagog szkolny bezzwłocznie wzywa do szkoły rodziców/opiekunów i informuje o sytuacji i podjętych krokach.
5. W razie stwierdzenia stanu upojenia bądź odurzenia, do czasu przybycia rodziców/opiekunów, wychowawca bądź inny pracownik szkoły zapewnia uczniowi niezbędną opiekę.
6. Dyrektor szkoły wzywa policję, jeżeli zachowanie ucznia daje powody do interwencji policji
7. W przypadku niemożności przybycia rodziców/prawnych opiekunów ucznia, wychowawca bądź inny pracownik szkoły zapewnia uczniowi opiekę do czasu przybycia pomocy medycznej lub interwencji policji.
8. W wyznaczonym terminie wychowawca wraz z pedagogiem szkolnym przeprowadza interwencję profilaktyczną:
 - Rozmawiają z uczniem i jego rodzicami/opiekunami.
 - Zawierają **kontrakt** (Załącznik 1 i Załącznik 2) lub umowę udzielenia pomocy psychologiczno - pedagogicznej bądź innej pomocy specjalistycznej.
 - Monitorują realizację kontraktu przez ucznia.
 - W sytuacji gdy uczeń łamie podpisany kontrakt, w porozumieniu z psychologiem podejmują dalsze kroki.
 - Sporządzają notatkę służbową.
8. Dyrektor szkoły informuje o obniżeniu oceny z zachowania zgodnie z prawem szkolnym.
9. W sytuacji braku zainteresowania ze strony rodziców/opiekunów współpracą ze szkołą na rzecz ich dziecka i brakiem poprawy ze strony ucznia, szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny.

III. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel/pracownik szkoły podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się rodzic/prawny opiekun będący pod wpływem alkoholu/narkotyków/innych środków odurzających:

1. Ustala dane personalne rodzica/opiekuna.
2. Grzecznie, ale stanowczo prosi go o opuszczenie terenu szkoły.
3. Odmawia wydania dziecka, gdy nietrzeźwy rodzic/opiekun chce odebrać dziecko ze szkoły lub po wycieczce.
4. Niezwłocznie informuje o zdarzeniu dyrektora szkoły, wychowawcę i (lub) pedagoga szkolnego.
5. Sporządza notatkę służbową.
6. Wychowawca lub dyrektor szkoły wzywa w trybie pilnym drugiego rodzica/opiekuna.
7. Dyrektor szkoły wzywa policję, jeżeli:
 - zachowanie dorosłego daje powody do interwencji policji,
 - niemożliwe jest skontaktowanie się z drugim rodzicem/opiekunem dziecka.

IV. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel/pracownik szkoły podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyki, inne środki odurzające lub niebezpieczne przedmioty powinien podjąć następujące kroki:

1. Ustala dane personalne ucznia.
2. Powiadamia o swoich podejrzeniach wychowawcę oraz dyrektora szkoły.
3. W obecności innej osoby (wychowawcy, pedagoga, psychologa, dyrektora) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję/przedmiot, pokazał zawartość kieszeni oraz torby szkolnej, ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani torby ucznia. Jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.
4. W przypadku, gdy uczeń odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości torby szkolnej, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
5. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję.
6. Sporządza notatkę służbową z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami i informuje o tym dyrektora szkoły, pedagoga oraz rodziców/prawnych opiekunów ucznia.

V. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel/pracownik szkoły znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą narkotyk:

1. Nauczyciel, zachowując środki ostrożności, zabezpiecza substancję przed dostępem do niej niepowołanych osób oraz jej ewentualnym zniszczeniem do czasu przyjazdu policji.
2. O ile to możliwe próbuje ustalić (w zakresie działań pedagogicznych) do kogo znaleziona substancja należy.
3. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły, który wzywa policję.
4. Po przyjeździe policji dyrektor szkoły niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.
5. Sporządza notatkę służbową

VI. Procedura postępowania w przypadku dziecka krzywdzonego, gdy rodzice odmawiają współpracy ze szkołą lub rodzina jest niewydolna wychowawczo (rodzice uzależnieni od alkoholu, narkotyków lub przejawiający zachowania mogące świadczyć o zaburzeniach psychicznych)*.

1. W przypadku ujawnienia sytuacji, w której skrzywdzone jest dziecko, nauczyciel lub inny pracownik szkoły zgłasza ten fakt wychowawcy lub pedagogowi szkolnemu.
2. Wychowawca/pedagog szkolny przeprowadza z osobą powiadamiającą wywiad w celu ustalenia jak największej ilości faktów.
3. Wychowawca wraz z pedagogiem szkolnym przeprowadzają z uczniem skrzywdzonym rozmowę, udzielając mu doraźnego wsparcia.
4. W przypadku fizycznego skrzywdzenia, uczeń odprowadzony jest przez wychowawcę do pielęgniarki szkolnej, która ocenia stan zdrowotny dziecka, udziela pierwszej pomocy i w uzasadnionych przypadkach telefonicznie powiadamia rodziców o konieczności zgłoszenia się do szkoły po dziecko.
5. Do szkoły zostają wezwani rodzice dziecka krzywdzonego. Pedagog szkolny wraz z wychowawcą powiadamiają ich o podjętych przez szkołę działaniach interwencyjnych. W celu kontynuacji udzielania wsparcia, dziecku krzywdzonemu zostaje zaproponowana pomoc psychologa poza szkołą, a w szkole doraźna indywidualna pomoc o charakterze terapeutycznym, prowadzona przez pedagoga szkolnego.
6. W przypadku podejrzenia o krzywdzenie dziecka przez osoby dorosłe, po wstępnym rozpoznaniu sprawy, pedagog we współpracy z dyrektorem kieruje sprawę do sądu rodzinnego.
7. Pedagog szkolny wraz z wychowawcą ucznia krzywdzącego przeprowadzają z uczniem krzywdzącym rozmowę wychowawczą.
8. Wobec ucznia krzywdzącego zastosowana zostaje „Procedura postępowania nauczyciela w przypadku agresywnego zachowania ucznia wobec innych uczniów, nauczycieli i pracowników szkoły”.
9. Wychowawca/pedagog sporządza notatkę służbową.

**)Podstawa prawna: Rozporządzenie MENiS z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie udzielania i organizacji pomocy psychologiczno- pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2003 nr poz. 114)*

VII. Procedura postępowania nauczyciela w przypadku agresywnego zachowania ucznia wobec innych uczniów, nauczycieli, pracowników szkoły*.

1. Nauczyciel:

- W sytuacji agresywnego zachowania ucznia, zobowiązany jest do natychmiastowej, doraźnej interwencji, polegającej na rozdzieleniu uczestników zdarzenia i przeprowadzenia rozmowy mającej na celu ustalenie przyczyn i okoliczności zdarzenia.
- Powiadamia wychowawcę, a w przypadku jego nieobecności pedagoga szkolnego
- Dokonuje wpisu w dzienniku elektronicznym (w dziale „Uwagi”).

2. Wychowawca:

- Przeprowadza rozmowę z uczniem.
- Informuje rodziców/prawnych opiekunów ucznia o sytuacji i podjętych krokach.
- W uzasadnionych przypadkach (zachowanie szczególnie groźne lub niepokojące), wzywa rodziców/opiekunów do szkoły.
- Podpisuje **kontrakt**, w którym uczeń zobowiązuje się do poprawy zachowania oraz dalszych konsekwencji w przypadku braku poprawy, rodzice/opiekunowie zaś do szczególnej kontroli dziecka (Załącznik 1 i Załącznik 2).
- We współpracy z pedagogiem szkolnym analizuje przyczyny zaburzonego zachowania ucznia, pomaga rodzicom w doborze metod wychowawczych.
- Ocenia sytuację i wyciąga wobec ucznia konsekwencje przewidziane w statucie szkoły.
- W przypadku utrzymywania się nieprawidłowych relacji ucznia z rówieśnikami (pobicia, zaczepiania, agresji słownej), wychowawca w porozumieniu z rodzicami dziecka kieruje je na badania psychologiczne, w celu otrzymania dalszych wskazówek dotyczących prowadzenia ucznia oraz zastosowania odpowiedniej formy terapii.
- Sporządza notatkę służbową.

3. W sytuacji bardzo agresywnego zachowania ucznia (wysoki stopień szkodliwości: groźenie, napaść fizyczna, pobudzenie fizyczne, niemożność uspokojenia przez nauczyciela), nauczyciel powiadamia o zaistniałym zdarzeniu pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły, który zawiadamia rodziców/prawnych opiekunów ucznia i wzywa policję.

4. Po jednorazowym agresywnym zachowaniu (wysoki stopień szkodliwości) rodzic/prawny opiekun dziecka **podpisuje zgodę** na przytrzymanie dziecka w sytuacjach, kiedy jego zachowanie zagraża bezpieczeństwu/zdrowiu jego i innych uczniów (Załącznik 3).

5. Brak takiej zgody jest podstawą do wezwania Policji lub Pogotowia Ratunkowego w przypadku pojawienia się agresywnych zachowań o wysokim stopniu szkodliwości.
6. W sytuacji, kiedy uczeń w dalszym ciągu stwarza zagrożenie dla innych uczniów, pedagog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły i wychowawcą ucznia kieruje wnioskiem do sądu rejonowego.

**)Podstawa prawna: Ustawa z dnia 28 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich; Rozporządzenie MENIS z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2003 nr poz. 114.)*

VIII. Procedura postępowania nauczyciela z uczniem sprawiającym trudności wychowawcze*.

Wychowawca:

1. Ma obowiązek przeprowadzenia diagnozy sytuacji szkolnej i rodzinnej uczniów na początku roku szkolnego.
2. Po rozpoznaniu potrzeb ucznia, informuje rodziców o istniejących trudnościach i zapoznaje ich ze swoim planem działań, jednocześnie zobowiązując do rzetelnej współpracy.
3. Podejmuje działania zmierzające do eliminacji trudności i rozwiązania problemów ucznia związanych z jego funkcjonowaniem w szkole.
4. W przypadku utrzymujących się trudności wychowawczych z uczniem inicjuje współpracę z pedagogiem, celem uzyskania pomocy i wsparcia w przezwyciężaniu problemów wychowawczych.
5. W razie potrzeby wychowawca/pedagog występuje do rodziców z propozycją badań w poradni psychologiczno- pedagogicznej, rzetelnie informując ich o znaczeniu opinii psychopedagogicznej w dalszej edukacji dziecka.
6. W przypadku braku zgody rodziców ucznia zagrażającego bezpieczeństwu innych na przeprowadzenie badań w poradni, nauczyciel postępuje zgodnie z procedurą dotyczącą postępowania z uczniem agresywnym.
7. Na najbliższym posiedzeniu Rady Pedagogicznej nauczyciel szczegółowo zapoznaje grono nauczycielskie z zaistniałym problemem, przedstawia dotychczasowe oraz planowane działania.

**)Podstawa prawna: Art. 33 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie oświaty z dnia 7 września 1991r. z późniejszymi zmianami, Rozporządzenie MENIS z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie udzielania i organizacji pomocy psychologiczno- pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2003 nr poz. 114)*

IX. Procedura postępowania wobec ucznia uchylającego się od realizowania obowiązku szkolnego*.

1. Nauczyciel odnotowuje każdą nieobecność ucznia na prowadzonych zajęciach lekcyjnych.
2. Rodzice/opiekunowie mają obowiązek usprawiedliwić nieobecności dziecka w terminie ustalonym przez wychowawcę.
3. Jeżeli nieobecności nie zostaną usprawiedliwione w wyznaczonym terminie, wychowawca powiadamia o nieobecnościach rodziców/opiekunów ucznia.
4. Informacja może być przekazana telefonicznie lub przez dziennik elektroniczny. Rodzice mogą też być poproszeni o zgłoszenie się do szkoły w celu wyjaśnienia nieobecności dziecka.
5. W przypadku braku współpracy rodziców/opiekunów z wychowawcą – rodzice/opiekunowie nie uczestniczą w zebraniach, konsultacjach, nie wyrażają chęci na spotkania indywidualne oraz w przypadku dalszego uchylania się ucznia od obowiązku szkolnego, wychowawca zgłasza ten fakt pedagogowi szkolnemu.
6. Pedagog sprawdza przyczyny nieobecności ucznia poprzez rozmowę z uczniem lub rodzicami ucznia na terenie szkoły
7. Wychowawca, pedagog szkolny oraz rodzice ucznia podejmują wspólne działania zaradcze w celu regularnego realizowania obowiązku szkolnego przez danego ucznia.
8. W sytuacji, gdy uczeń w dalszym ciągu nie realizuje obowiązku szkolnego, pedagog szkolny w porozumieniu z dyrektorem i wychowawcą ucznia pisemnie informuje sąd rejonowy o uchylaniu się ucznia od obowiązku szkolnego.
9. Sąd rejonowy stosuje odpowiedni środek wychowawczy, zapobiegając w ten sposób demoralizacji ucznia.

**) Podstawa prawna: Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty. Dz. U. z 1996r. Nr 67, poz.329, Nr 106, poz.496, z 1997r. Nr 28, poz.153, Nr 141, poz. 943, z 1998r. Nr 117, poz. 759, Nr 162, poz.1126, z 2000r. Nr 12, poz.136, Nr 19, poz.239, Nr 48, poz. 550, Nr 104, poz. 1104, Nr 120, poz.1268, Nr 122, poz.1320, z 2001r. Nr 111, poz.1194, Nr 144, poz.1615, z 2002 r. Nr 41, poz.362, Nr 113, poz. 984.*

X. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel zauważy samowolne opuszczenie przez ucznia szkoły/terenu szkoły w trakcie zajęć lekcyjnych i świetlicowych.

1. Nauczyciel, który stwierdził fakt samowolnego opuszczenia przez ucznia szkoły odnotowuje nieobecność w dzienniku lekcyjnym. O zaistniałym fakcie informuje wychowawcę klasy/pedagoga szkolnego/ dyrektora szkoły.
2. Wychowawca:
 - Powiadamia telefonicznie rodziców/prawnych opiekunów ucznia o nieobecnościach na lekcjach wynikających z samowolnego opuszczenia szkoły.
 - W wyznaczonym terminie, w obecności pedagoga szkolnego/psychologa przeprowadza rozmowę z uczniem i jego rodzicami/opiekunami i odnotowuje ten fakt w dzienniku. Rozmowa ma na celu ustalenie przyczyny ucieczki oraz przekazanie informacji o konsekwencjach postępowania i podjętych krokach.
 - Uwzględnia samowolne opuszczenie szkoły przy ocenianiu zachowania.
 - Sporządza notatkę służbową.
3. W przypadku samowolnego opuszczenia budynku szkoły/terenu szkoły/ przez ucznia zapisanego do świetlicy szkolnej, którego obecność została zanotowana na liście obecności, nauczyciele natychmiast podejmują poszukiwania na terenie budynku szkolnego i boiska oraz najbliższego otoczenia szkoły.
4. W przypadku odnalezienia ucznia, informują rodziców/opiekunów o całej sytuacji, przy odbiorze dziecka bądź telefonicznie, tego samego dnia.
5. W przypadku nieodnalezienia ucznia natychmiast zostaje powiadomiona policja, rodzice/prawni opiekunowie, pedagog szkolny, dyrektor szkoły, wychowawca klasy. Dalsze działania przejmuje policja.
6. Jeżeli problem powtarza się, wychowawca informuje pedagoga szkolnego.
7. Pedagog w porozumieniu z dyrektorem szkoły wzywa rodziców na rozmowę celem wyjaśnienia sytuacji i poinformowania o konsekwencjach prawnych wynikających z braku realizacji obowiązku szkolnego przez dziecko.
8. W sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszelkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych efektów, dyrektor szkoły powiadamia pisemnie sąd rodzinny lub policję oraz organ prowadzący.

XI. Procedura postępowania w przypadku kradzieży na terenie szkoły*.

W przypadku, gdy nauczyciel lub inny pracownik szkoły jest świadkiem kradzieży lub został poinformowany o dokonaniu kradzieży przez ucznia na terenie szkoły:

1. Ustala dane personalne ucznia.
2. Powiadamia o swoich podejrzeniach wychowawcę klasy oraz dyrektora szkoły.
3. W obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, psycholog, dyrektor) ma prawo żądać, aby uczeń oddał przywłaszczoną rzecz, pokazał zawartość kieszeni oraz torby szkolnej. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani torby ucznia. Jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.
4. Wychowawca wzywa rodziców do natychmiastowego stawienia się w szkole.
5. W przypadku powtarzających się kradzieży lub kradzieży o znacznej wartości wychowawca lub pedagog w porozumieniu z dyrektorem powiadamia policję.
6. Wychowawca lub pedagog organizuje rozmowę dyscyplinującą ucznia z policją na terenie szkoły.
7. Wychowawca sporządza notatkę służbową.

**) Podstawa prawna: Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny. 2. Ustawa z 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich.*

XII. Procedura postępowania nauczyciela w przypadku popelnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 roku życia.

W przypadku, gdy nauczyciel lub inny pracownik szkoły jest świadkiem popełnienia czynu karalnego przez ucznia na terenie szkoły lub został poinformowany o jego dokonaniu:

1. Ustala dane personalne ucznia.
2. Powiadamia pedagoga, wychowawcę klasy oraz dyrektora szkoły.
3. Pedagog szkolny:
 - Ustala okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
 - Wzywa rodziców do natychmiastowego stawienia się w szkole.
 - W przypadku, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała) lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana, powiadamia niezwłocznie policję.
 - Zabezpiecza ewentualne dowody przestępstwa lub przedmioty pochodzące z przestępstwa i przekazuje policji.
 - Sporządza notatkę służbową.

XIII. Procedura postępowania wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego.

Nauczyciel/pracownik szkoły będący na miejscu zdarzenia:

1. Udziela pierwszej pomocy bądź zapewnia jej udzielenie przez wezwanie pielęgniarki szkolnej lub karetki pogotowia w przypadku, kiedy ofiara doznała obrażeń.
2. Ustala dane personalne ucznia.
3. Niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły i rodziców ucznia.
4. Niezwłocznie wzywa policję w przypadku, kiedy sprawa jest poważna i niezbędne jest profesjonalne zabezpieczenie śladów przestępstwa, ustalenie okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.
5. Sporządza notatkę służbową.

XIV. Procedura rozpoznawania środowiska ucznia*.

Komunikowanie się jest podstawową cechą systemu rozpoznawania środowiska uczniów.

1. Wymiana informacji na temat poszczególnych uczniów zachodzi między współdziałającymi osobami zatrudnionymi w szkole: dyrektorem szkoły, wychowawcami, pedagogiem szkolnym, nauczycielami, wychowawcami świetlicy, pracownikiem biblioteki, pielęgniarką szkolną.
2. Na wniosek pedagoga szkolnego informację uzupełniają osoby zatrudnione poza szkołą, tj.: pracownicy ośrodka pomocy społecznej, komendy powiatowej policji, poradni psychologiczno-pedagogicznej, sądu /kuratorzy sądowi/.
3. Na podstawie wypełnianej przez wychowawcę karty „Informacja o klasie” pedagog szkolny sporządza wykaz uczniów:
 - a. zagrożonych demoralizacją,
 - b. trudnych wychowawczo,
 - c. wymagających pomocy materialnej.
4. W przypadku nagłego wystąpienia problemów ucznia: niespełnienie wymagań szkoły, zmiana zachowania, wagary, agresja, nieposłuszeństwo, używanie środków psychoaktywnych, itp., pedagog szkolny razem z wychowawcą przeprowadza wywiad środowiskowy ustalając warunki socjalno-bytowe, relacje między dzieckiem a rodzicami i rodzeństwem, system kar i nagród, czas wolny dziecka itp.
5. Wizyta domowa może służyć rozpoznaniu sytuacji domowej ucznia oraz przybierać charakter poradnictwa wychowawczego lub interwencyjnego.
6. W sytuacjach wyjątkowych pedagog szkolny może korzystać z pomocy funkcjonariusza KPP, pracownika socjalnego oraz kuratora sądowego.
7. W uzasadnionych przypadkach pedagog szkolny wnioskuje do dyrektora szkoły o skierowanie spraw uczniów z rodzin zaniedbanych środowiskowo do Sądu Rejonowego.

**) Podstawa prawna: Rozporządzenie MEN z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach*

XV. Procedura postępowania w sprawie dostosowania wymagań edukacyjnych na podstawie opinii z Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej.

1. Wyniki badań Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej (PPP) są objęte ochroną danych osobowych i tylko rodzice mają prawo podjąć decyzję o ich ujawnieniu.
2. Jeżeli rodzice nie zechcą ujawnić wyników badań, szkoła nie ma prawa nalegać na zmianę decyzji. Wobec ucznia nadal będą stosowane takie same wymagania, jak wobec pozostałych, nawet jeżeli wyniki badań sugerowałyby dostosowanie wymagań edukacyjnych.
3. W przypadku, gdy rodzice wyrażają zgodę na udostępnienie wyników badań szkole, **opinia** w pierwszej kolejności **powinna trafić do pedagoga szkolnego**, który prowadzi centralny rejestr danych.
4. Pedagog szkolny przekazuje wyciąg z opinii wychowawcy klasy i omawia ich treść.
5. **Wychowawca informuje wszystkich nauczycieli uczących w jego klasie o aktualnych opiniach i zaleceniach z PPP. Nauczyciele mają obowiązek je respektować.**
6. Wobec uczniów, którym PPP zaleciła dostosowanie wymagań edukacyjnych ze względu na specyficzne trudności w nauce szkoła ma obowiązek w ramach posiadanych środków zapewnić zajęcia z terapii pedagogicznej.
7. Uczniowi, któremu zaproponowane zostały dodatkowe zajęcia z terapii pedagogicznej, ma obowiązek w nich uczestniczyć pod rygorem cofnięcia dostosowania wymagań.
8. Jeżeli uczniowi z dostosowaniem wymagań edukacyjnych nie została zaproponowana terapia pedagogiczna z powodu braku środków, uczeń ma obowiązek pracować dodatkowo w domu. Nauczyciel w porozumieniu z rodzicami zadaje dodatkowe ćwiczenia wspomagające. Uczeń ma obowiązek prowadzić w domu teczkę z opracowanymi ćwiczeniami. Na jej podstawie nauczyciel podejmuje decyzję, czy uczeń w zamian za dostosowanie wymagań edukacyjnych czynił starania, aby sprostać wymaganiom szkolnym.
9. Jeżeli, pomimo aktualnej opinii z PPP o dostosowaniu wymagań edukacyjnych, uczeń nie wykazał żadnej inicjatywy, nie uczęszczał na zaproponowane zajęcia, nie pracował w domu, nauczyciel ma prawo nie respektować zaleceń poradni i traktować ucznia według ogólnych zasad.

XVI. Procedura rozpoznawania potrzeb uczniów w zakresie pomocy materialnej*.

1. Wychowawca oraz pedagog szkolny uzyskują informacje o sytuacji materialnej rodziny ucznia pod kątem udzielenia pomocy poprzez:
 - indywidualną rozmowę z rodzicami,
 - indywidualną rozmowę z uczniem,
 - wywiady środowiskowe.
2. Dodatkowe informacje uzyskuje się z dobrowolnie wypełnionego przez rodziców kwestionariusza dotyczącego sytuacji materialnej rodziny oraz oczekiwanej formy pomocy (Załącznik 4).
3. W przypadku zgłoszenia przez rodziców ucznia pogorszenia się warunków materialnych rodziny wychowawca klasy, pracownicy świetlicy, pedagog szkolny informują się wzajemnie o zaistniałej sytuacji.
4. Każdy wniosek o przyznanie obiadów finansowanych przez ośrodki pomocy społecznej /MOPS/ oraz innej formy pomocy materialnej, pedagog szkolny zgłasza pracownikowi MOPS, który przeprowadza w danej rodzinie wywiad środowiskowy.
5. Współpraca z MOPS ma charakter dwukierunkowy, informacje przekazywane są w obie strony.

**) Podstawa prawna: Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. Z 1996 r. Nr 67)*

XVII. Procedura postępowania w przypadku naruszenia danych osobowych.

Naruszeniem danych osobowych jest każdy stwierdzony fakt nieuprawnionego ujawnienia danych osobowych, udostępnienia lub umożliwienia dostępu do nich osobom nieupoważnionym, zabrania danych przez osobę nieupoważnioną, uszkodzenia jakiegokolwiek elementu systemu informatycznego, a w szczególności:

- nieautoryzowany dostęp do danych,
- nieautoryzowane modyfikacje lub zniszczenie danych,
- udostępnienie danych nieautoryzowanym podmiotom,
- nielegalne ujawnienie danych,
- pozyskiwanie danych z nielegalnych źródeł.

1. Postępowanie w przypadku naruszenia ochrony danych osobowych:

Każdy pracownik szkoły, który stwierdzi fakt naruszenia bezpieczeństwa danych przez osobę przetwarzającą dane osobowe, bądź posiada informację mogącą mieć wpływ na bezpieczeństwo danych osobowych jest zobowiązany:

- niezwłocznie zgłosić ten fakt dyrektorowi szkoły,
- podjąć czynności niezbędne do powstrzymania skutków naruszenia ochrony tych danych
- ustalić przyczynę i sprawcę,
- nie opuszczać bez uzasadnionej potrzeby miejsca zdarzenia do czasu przybycia dyrektora szkoły.

Dyrektor szkoły podejmuje następujące kroki:

- zapoznaje się z zaistniałą sytuacją i wybiera sposób dalszego postępowania uwzględniając zagrożenie w prawidłowości pracy szkoły,
- może zażądać dokładnej relacji z zaistniałego naruszenia bezpieczeństwa danych osobowych od osoby powiadamiającej, jak również od każdej innej osoby, która może posiadać informacje w związku z zaistniałym naruszeniem,
- nawiązuje kontakt ze specjalistami spoza szkoły (jeśli zachodzi taka potrzeba).
- dokumentuje zaistniały przypadek naruszenia bezpieczeństwa danych osobowych sporządzając raport.
- zasięga potrzebnych mu opinii i proponuje działania naprawcze (w tym także ustosunkowuje się do kwestii ewentualnego odtworzenia danych z zabezpieczeń oraz

terminu wznowienia przetwarzania danych osobowych).

2. Sankcje karne:

- a. Wobec osoby, która w przypadku naruszenia ochrony danych osobowych nie podjęła działania określonego w niniejszym dokumencie, a w szczególności nie powiadomiła odpowiedniej osoby zgodnie z określonymi zasadami, wszczyna się postępowanie dyscyplinarne.
- b. Kara dyscyplinarna, wobec osoby uchylającej się od powiadomienia o naruszeniu danych osobowych nie wyklucza odpowiedzialności karnej tej osoby zgodnie z ustawą o ochronie danych osobowych.

XVIII. Procedura postępowania nauczyciela w przypadku niedozwolonego użycia telefonu komórkowego przez ucznia.

Nauczyciel:

1. Poleca uczniowi wyłączenie aparatu telefonicznego i oddanie go.
2. Przekazuje telefon wychowawcy, a w przypadku gdy uczeń uchyla się od obowiązku oddania telefonu zgłasza zdarzenie wychowawcy.

Wychowawca:

1. Zatrzymuje telefon w depozycie szkolnym /sekretariat szkoły/.
2. Wzywa rodziców w celu odebrania przez nich telefonu i informuje o złamaniu zasad korzystania z telefonu komórkowego.
3. Dokonuje wpisu w dzienniku elektronicznym (w dziale „Uwagi”).

XIX. Procedura reagowania na zjawiska cyberprzemocy, uzależnienia od mediów elektronicznych.

Reagowanie na cyberprzemoc:

1. Ujawnienie przypadku cyberprzemocy:
 - nauczyciel, pedagog szkolny lub dyrektor szkoły przyjmuje informację o wykroczeniu (odnotowuje informację i godzinę zgłoszenia),
 - nauczyciel, który ma wiedzę o przestępstwie, przekazuje informację wychowawcy, pedagogowi szkolnemu lub dyrektorowi szkoły,
 - pedagog, dyrektor wraz z wychowawcą udzielają emocjonalnego wsparcia ofierze przemocy, a w razie konieczności, np. zapewniają niezbędną pomoc lekarską pokrzywdzonemu i gwarantują ochronę świadkowi.

2. Ustalenie okoliczności zdarzenia i identyfikacja sprawcy (notatka służbowa pedagoga):
 - rozmowy ze wskazanymi świadkami,
 - sprawdzenie miejsca zdarzenia,
 - ustalenie z pokrzywdzonym liczby sprawców i ich danych personalnych.

3. Zabezpieczenie dowodów:
 - wszystkie dowody powinny być zarejestrowane. Trzeba zanotować, kiedy je otrzymano, ich treść, adres mail, numer telefonu, adres strony internetowej, na której pojawiły się szkodliwe treści. Pomocny może się okazać nauczyciel informatyki.

4. Rejestracja dowodów cyberprzemocy
 - telefon komórkowy (nie wolno kasować wiadomości, trzeba zapisywać zarówno te tekstowe jak też zdjęcia, nagrania z dyktafonu czy filmy),
 - komunikatory (w niektórych serwisach jest możliwość zapisywania rozmów w tzw. archiwach. Jeżeli nie ma takiej możliwości, można rozmowę skopiować do edytora tekstowego i wydrukować),
 - e-mail (trzeba zapisać wiadomość i to nie tylko treść, ale całą wiadomość, ponieważ może to pomóc w ustaleniu jej pochodzenia).

Działania wobec sprawcy cyberprzemocy:

W przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest uczniem szkoły, pedagog szkolny powinien podjąć dalsze działania:

1. Przeprowadzić rozmowę z uczniem /sprawcą cyberprzemocy - ustalić przyczyny i okoliczności zdarzenia, poinformować ucznia o skutkach i konsekwencjach jego postępowania, dać jasny i zdecydowany komunikat o tym, że szkoła nie akceptuje żadnych form przemocy.
2. Jeżeli jest kilku sprawców, należy rozmawiać z każdym osobno, nie konfrontować sprawcy z ofiarą.
3. Zobowiązać sprawcę do usunięcia szkodliwych materiałów z sieci.
4. Ustalić sposoby zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy.
5. Powiadomić rodziców o zdarzeniu, przedstawić dowody i decyzję w sprawie dalszego postępowania oraz podjętych przez szkołę środków dyscyplinujących wobec ich dziecka.
6. Ścisłe współpracować z rodzicami poprzez ustalenie wspólnych zasad – podpisać kontrakt (Załącznik 1 i Załącznik 2).
7. Objąć sprawcę pomocą psychologiczno- pedagogiczną (pedagog, psycholog, wychowawca klasy, nauczyciele).

Działania wobec ofiary cyberprzemocy:

1. Wsparcie ucznia przez osobę dorosłą (wychowawca, pedagog)
2. Podczas rozmowy z uczniem, który jest ofiarą cyberprzemocy, należy zapewnić go o tym, że postąpił właściwie, zgłaszając wydarzenie. Powinno mu się powiedzieć, że rozumiemy jego trudną sytuację i zapewnić go, że nikt nie ma prawa tak się wobec niego zachowywać. Ważne jest stanowcze zapewnienie, że szkoła nigdy nie będzie tolerowała aktów przemocy.
3. Podczas rozmowy bardzo ważna jest obserwacja dziecka i zwrócenie uwagi na jego pozawerbalne zachowanie (zażenowanie, smutek, poczucie winy).

Ochrona świadków, którzy zgłaszają zdarzenie:

1. Wszystkie działania powinny być prowadzone w sposób dyskretny i poufny, tak, aby zapewniały bezpieczeństwo nie tylko ofierze, ale i świadkom cyberprzemocy.
2. Świadka należy zapewnić o dyskrecji i nie ujawniać jego danych osobowych (chyba, że na

wniosek policji).

Notatka służbowa.

Pedagog szkolny zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia. Jeżeli rozmowa była prowadzona np. w obecności innego nauczyciela, powinien on również podpisać notatkę. Zabezpieczone dowody powinny być załączone do dokumentacji.

Zawiadomienie sądu rodzinnego i policji.

Gdy rodzice odmawiają współpracy ze szkołą, a sprawca nie zaniechał dotychczasowego postępowania, należy powiadomić sąd rodzinny. Podobnie w sytuacji, gdy szkoła wykorzysta dostępne środki, a uczeń nie wykazuje poprawy zachowania. W wypadku bardzo drastycznych aktów agresji z naruszeniem prawa dyrektor szkoły w porozumieniu z pedagogiem szkolnym zgłasza ten fakt policji, która prowadzi dalsze działania.

Nadużywanie mediów elektronicznych

W przypadku ujawnienia nadużywania internetu przez ucznia:

- Wychowawca, pedagog szkolny przyjmuje informację o nadmiernym korzystaniu z sieci lub komputera (zgłoszenie ucznia, rodziców, innych nauczycieli).
- Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem, którego dotyczy zgłoszenie (zbiera informacje) i kontaktuje się z rodzicami/opiekunami dziecka. Kieruje ucznia do psychologa szkolnego.
- Psycholog szkolny zapewnia dziecku wsparcie psychologiczne na terenie szkoły bądź poleca rodzicom/opiekunom specjalistyczne placówki.

Proponowane formy pomocy:

- Wsparcie informacyjne dotyczące możliwości dalszych działań w sytuacji nadużywania internetu, informacje dotyczące bezpośredniej pomocy specjalistycznej.
- Przekazanie kontaktu do zespołu pomocy w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa online (Helpline.org.pl. Kontakt z zespołem jest możliwy pod bezpłatnym numerem

telefonu 800 100 100 oraz poprzez czat od poniedziałku do piątku w godz. 12.00-18.00, jak również poprzez formularz: Zadaj nam pytanie na stronie www.helpline.org.pl i e-mail)

Podjęcie interwencji prawnej

1. Większość sytuacji związanych z nadużywaniem internetu bądź komputera nie wymaga powiadamiania sądu rodzinnego.
2. Zgłoszenie sprawy do sądu rodzinnego jest jednak wskazane, jeśli rodzice dziecka odmawiają współpracy i nie kontaktują się ze szkołą, a uczeń nie zaprzestaje działań, które są dla niego krzywdzące i skutkują niewywiązywaniem się z obowiązku szkolnego.
3. W takiej sytuacji dyrektor szkoły powinien zwrócić się do sądu rodzinnego z wnioskiem o podjęcie odpowiednich środków wynikających z ustawy o postępowaniu z nieletnimi.
4. Dokumentacja zgłoszenia (opis podjętych przez szkołę działań, np. kontakt z rodzicami, rozmowa z uczniem, zaproponowanie pomocy psychologicznej poza szkołą).
5. Monitorowanie sytuacji (kontakt z poszkodowanym dzieckiem i jego rodzicami, upewnienie się, czy nie jest np. potrzebne dalsze wsparcie; sprawdzanie, jak realizuje obowiązek szkolny, czy bierze udział we wszystkich zajęciach).

XX. Procedura postępowania w sytuacji zagrożenia incydem bombowym lub terrorystycznym.

1. Nauczyciel, który przyjął zgłoszenie o podłożeniu ładunku wybuchowego lub ujawnił przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, zgłasza ten fakt dyrektorowi szkoły.
2. Dyrektor szkoły bądź osoba upoważniona powiadamia Policję podając następujące informacje:
 - rodzaj zagrożenia i źródła informacji o zagrożeniu /informacja telefoniczna, ujawniony podejrzany przedmiot/,
 - treść rozmowy z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego,
 - nr telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia,
 - adres, numer telefonu i nazwisko osoby zgłaszającej,
 - opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu */wskazane jest uzyskanie od policji potwierdzenia przyjętego zgłoszenia/*
3. Dyrektor szkoły bądź osoba upoważniona ogłasza alarm bombowy oraz wdraża procedury postępowania w czasie zagrożenia bombowego:
 - Do czasu przybycia Policji akcją ewakuacyjną kieruje dyrektor szkoły lub wyznaczona przez niego osoba.
 - Na miejsce zagrożenia incydem bombowym należy wezwać służby pomocnicze (pogotowie ratunkowe - 999, straż pożarną - 998, pogotowie: energetyczne - 991, wodno- kanalizacyjne, gazowe).
 - Po przybyciu Policji na miejsce incydentu bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją.
4. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów. **Podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać!**
5. O ich lokalizacji należy powiadomić dyrektora i osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo.

6. Po ogłoszeniu ewakuacji należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to sprawnie opuścić zagrożony rejon. Ewakuacja przebiega zgodnie z instrukcją bezpieczeństwa pożarowego obowiązująca w szkole.

XXI. Procedura postępowania w przypadku anonimowego telefonu z pogrózkami.

1. Nauczyciel, który odebrał telefon z pogrózkami powinien:
 - a) Prowadzić rozmowę w sposób umożliwiający uzyskanie jak największej ilości informacji dotyczących zagrożenia oraz zapamiętać istotne dla zdarzenia informacje -czas trwania rozmowy, dokładną treść, spostrzeżenia, co do charakterystyki osoby dzwoniącej.
 - b) Natychmiast powiadomić dyrektora szkoły.
 - c) Pozostać, jak i inni nauczyciele, z uczniami do czasu wyjaśnienia sprawy.
2. Dyrektor lub osoba upoważniona powiadamia Policję, straż pożarną i pogotowie ratunkowe.
3. Dyrektor o zaistniałej sytuacji powiadamia organ prowadzący szkołę oraz nadzór pedagogiczny.

XXII. Procedura postępowania w przypadku klęski żywiołowej (pożar, rozpylenie na terenie szkoły szkodliwej substancji toksycznej).

Nauczyciel, który zaobserwuje lub uzyska od innych informację potwierdzającą powyższe sytuacje, ma obowiązek:

- przebywania z uczniami do czasu rozwiązania sytuacji,
- natychmiastowego powiadomienia dyrektora szkoły,
- wyprowadzenia uczniów z miejsca zagrożenia.
- udzielenia pierwszej pomocy poszkodowanym uczniom,
- w miarę możliwości usunięcia skutków zagrożenia.

Równolegle do działań nauczyciela, dyrektor szkoły wdraża stosowne procedury dotyczące postępowania w powyższych sytuacjach:

- powiadamia o zdarzeniu Policję, a także-stosownie do rodzaju materiałów lub substancji - straż pożarną, SANEPID i w razie potrzeby pogotowie ratunkowe,
- kieruje ewakuacją zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami ewakuacji,
- jeżeli jest to możliwe wraz ze społecznym inspektorem BHP organizuje działania powstrzymujące dalsze rozprzestrzenianie się substancji,
- powiadamia organ prowadzący szkołę oraz organ nadzoru pedagogicznego.

XXIII. Procedura postępowania w przypadku przebywania obcej osoby na terenie szkoły.

1. Przez osobę „obcą” na terenie szkoły rozumie się osobę, która:
 - nie jest rodzicem ucznia tej szkoły,
 - nie jest pracownikiem szkoły,
 - nie jest osobą zaproszoną przez dyrekcję szkoły, wychowawcę klasy lub innego pracownika i która swoim zachowaniem w wyraźny sposób narusza zasady i normy współżycia społecznego bądź też w inny sposób stanowi zagrożenie dla porządku oraz bezpieczeństwa uczniów lub innych osób przebywających na terenie szkoły.

2. Każdy nauczyciel w przypadku, gdy zauważy na terenie szkoły osobę, której zachowanie lub wygląd wzbudza niepokój:
 - obserwuje zachowanie tej osoby, ustala powody jej obecności w szkole,
 - w przypadku trudności z ustaleniem powodu obecności, pyta o cel wizyty w szkole,
 - jeśli uzna za stosowne -prosi obcą osobę o opuszczenie terenu szkoły.

3. W przypadku powstania wątpliwości lub ujawnienia niepokojącego zachowania ze strony obcej osoby nauczyciel informuje dyrektora szkoły i wspólnie z nim podejmuje mediacje w celu nakłonienia tej osoby do jasnego określenia celu swojego pobytu lub do opuszczenia terenu szkoły.

4. W sytuacjach drastycznych dyrektor szkoły niezwłocznie powiadamia Policję i jednocześnie podejmuje działania mające na celu zabezpieczenie uczniów i pracowników przed skutkami niebezpiecznego zachowania osoby obcej.

XXIV. Procedura postępowania z dzieckiem przewlekle chorym w szkole*.

W sytuacji, gdy w szkole jest uczeń przewlekle chory, wychowawca lub dyrektor szkoły:

1. Pozyskuje od rodziców /opiekunów prawnych ucznia szczegółowe informacje na temat jego choroby oraz wynikających z niej ograniczeń w funkcjonowaniu.
2. Zapoznaje kadrę pedagogiczną i pozostałych pracowników szkoły z procedurą postępowania z chorym dzieckiem na co dzień oraz w sytuacji zaostrzenia objawów czy ataku choroby.
3. Określa formy stałej współpracy z rodzicami /opiekunami prawnymi tego dziecka oraz zobowiązanie wszystkich pracowników placówki do bezwzględnego ich stosowania.
4. Dostosowuje wspólnie z nauczycielami i specjalistami zatrudnionymi w szkole formy pracy dydaktycznej, dobór treści i metod oraz organizację nauczania do możliwości psychofizycznych tego ucznia, a także obejmuje go różnymi formami pomocy psychologiczno- pedagogicznej;
5. W przypadku nasilenia choroby u dziecka podczas pobytu w szkole wychowawca niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji rodziców/ prawnych opiekunów oraz dyrektora szkoły.
6. Szczegółowe informacje o chorobach i postępowaniu z dzieckiem znajdują się w załączniku nr 5.

**) Na podstawie publikacji „One są wśród nas” na stronie internetowej Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania.*

XXV. Załączniki do procedur.

Załącznik 1.

KONTRAKT POMIĘDZY UCZNIEM A WYCHOWAWCĄ

Imię i nazwisko ucznia

Klasa

Imię i nazwisko wychowawcy

Powód dla którego kontrakt zostaje zawarty

.....
.....

Przyjęcie do wiadomości nałożonej kary i czasu jej działania (opisać rodzaj nałożonej kary)

.....
.....
.....

Zobowiązanie ucznia do zaniechania działań niezgodnych z prawem

.....
.....

Zgoda na poniesienie surowszych konsekwencji w przypadku, gdy zachowanie nie ulegnie poprawie (napisać jakich)

.....
.....

data sporządzenia kontraktu:

podpis ucznia

podpis wychowawcy

KONTRAKT POMIĘDZY WYCHOWAWCĄ I RODZICEM

Imię i nazwisko rodzica

Imię i nazwisko ucznia

Imię i nazwisko wychowawcy

Powód dla którego kontrakt zostaje zawarty

.....

.....

Określenie rodzaju nałożonej przez wychowawcę kary.....

.....

.....

Zobowiązanie rodziców do regularnego kontaktu z wychowawcą (ustalić częstotliwość)

.....

.....

Ja niżej podpisany przyjmuję do wiadomości nałożoną przez szkołę karę oraz zobowiązuję się do sprawowania szczególnego nadzoru nad moim synem/ córką.

Data zawarcia kontraktu :

Czas jego obowiązywania:

Podpis wychowawcy

Podpis rodziców

Załącznik 3.

Zalesie Górne,.....,.....

ZGODA

Wyrażam zgodę na przytrzymywanie i wyprowadzenie z sali mojego dziecka w sytuacjach, kiedy jego zachowanie zagraża bezpieczeństwu i zdrowiu jego lub innych uczniów.

Data i podpis rodzica/prawnego opiekuna

ANKIETA DLA RODZICÓW

Drodzy Rodzice!

Poniższa ankieta ma pomóc mi, wychowawcy waszych dzieci poznać bliżej ich dom rodzinny, Państwa problemy wychowawcze oraz oczekiwania względem szkoły, do której uczęszcza Państwa dziecko.

Wierzę, że zebrany materiał pozwoli na dokonanie uogólnień i wyprowadzenie interesujących wniosków, które w przyszłości przyczynią się do owocnej współpracy szkoły i domu dla dobra naszych dzieci.

1. Proszę uzupełnić dane:

Matka /opiekunka dziecka:.....
Imię i nazwisko

Wykształcenie:..... Praca*

Ojciec /opiekun dziecka:
Imię i nazwisko

Wykształcenie:..... Praca*

*) *proszę wpisać: pracuję, bez pracy, emeryt, rencista*

2. Proszę ocenić w skali 1-6 sytuację materialną rodziny: **1 2 3 4 5 6**

3. Ilość dzieci na utrzymaniu rodziców: _____

4. Ilość osób w gospodarstwie domowym: _____

5. Warunki mieszkaniowe oceniam na:

a) bardzo dobre b) dobre c) skromne d) niewystarczające

6. Proszę ocenić relacje z synem / córką w skali 1-6: **1 2 3 4 5 6**

7. W przypadku kłopotów wychowawczych z dzieckiem, do kogo zwróciłby(aby) się Pan(i) po pomoc?

- a) do wychowawcy
- b) do innego nauczyciela
- c) do pedagoga szkolnego
- d) do psychologa
- e) do dyrektora
- f) do innych osób (jakich?).....

8. Proszę wymienić tematy, które mogłyby służyć pomocą w wychowaniu dziecka:

- a.
- b.

9. Co jest najważniejszą wartością w życiu Waszej rodziny?

Spośród wymienionych wartości proszę wybrać 5 najbardziej przez Państwa cenionych.

zdrowie, miłość, tolerancja, prawda, podróże, uczciwość, poczucie godności,
 poczucie bezpieczeństwa, umiejętność rozwiązywania problemów, odpowiedzialność,
 religia, kariera, wspólne spędzanie czasu, rozmowy, wrażliwość na piękno i sztukę,
 wykształcenie, pieniądze, sport, patriotyzm, inne:.....

10. Czy stosują państwo kary?

- TAK (jakie?).....
- NIE (dlaczego?).....

11. Czy stosują Państwo nagrody?

- TAK (jakie?).....
- NIE (dlaczego?).....

12. Proszę wymienić, co należy do obowiązków syna / córki w domu:

.....

13. Z jakich form współpracy najchętniej korzysta Pan(i) w kontaktach z nauczycielami?
(możliwych kilka odpowiedzi).

- a) zebrania z wychowawcą
- b) dni otwarte
- c) indywidualne konsultacje pedagogiczne – na wezwanie lub zaproszenie
- d) wizyty domowe
- e) rozmowy telefoniczne
- f) korespondencja

14. Jaki dzień tygodnia, godzina jest dla Pana(i) najdogodniejszym terminem na spotkanie z nauczycielem?

Proszę wymienić:.....

15. W jaki sposób chciałby(aby) Pan(i) wspomagać działalność szkoły:

- a) podnosić stan techniczny szkoły (np. udział w pracach remontowych, porządkowych),
- b) współorganizować imprezy i uroczystości szkolne,
- c) udział i pomoc w organizowaniu wycieczek i innych form turystyki,
- d) promować szkołę,
- e) własne propozycje:
- f) nie mam potrzeby angażowania się.

1. W jakich sprawach oczekuje Pan(i) pomocy ze strony szkoły:.....

.....

DZIĘKUJĘ ZA POŚWIĘCENIE CZASU I RZETELNE WYPEŁNIENIE ANKIETY

Do procedury, jak postępować z dzieckiem przewlekle chorym

DZIECKO PRZEWLEKLE CHORE

Choroba przewlekła to proces patologiczny trwający ponad 4 tygodnie, cechujący się brakiem nasilonych objawów chorobowych. Długotrwała choroba i częste hospitalizacje mogą okresowo uniemożliwiać choremu dziecku przebywanie w grupie rówieśników, a także zaspokajanie wielu ważnych potrzeb psychicznych, fizycznych i społecznych. Przeciwdziałanie niekorzystnym skutkom choroby przewlekłej, polega między innymi na udzielaniu dziecku i jego rodzinie pomocy w budowaniu nowej koncepcji życia z chorobą i pomimo choroby.

Odbudowa poczucia bezpieczeństwa jest jednym z najważniejszych zadań osób pomagających choremu dziecku i jego rodzinie. Dziecko może czuć się mniej bezradne i zagubione, gdy ma okazję do odnoszenia sukcesów i poradzenia sobie z trudnymi sytuacjami. Zatem dostrzeganie i eksponowanie osiągnięć dziecka, chwalenie go za nie i nagradzanie jest jednym z kierunków pomagania mu w pokonywaniu poczucia bezradności. Drugi ważny kierunek to uczenie dziecka nowych umiejętności -zarówno tych przydatnych w pokonywaniu trudności związanych z chorowaniem, jak i tych otwierających mu nowe, wolne od ograniczeń pola aktywności, poszerzających jego „obszar wolności”.

Szkoła pełni w życiu chorego dziecka szczególną rolę. Jest to miejsce, w którym może się ono uczyć i bawić, rozwijać swoje zdolności i umiejętności, może przeżywać radość i dumę ze swojej aktywności, a także budować dobre relacje z innymi dziećmi. Obecność przyjaznych nauczycieli i rówieśników jest bardzo ważna dla prawidłowego rozwoju emocjonalnego i społecznego chorego dziecka. Niezwykle ważne jest przekazanie nauczycielom informacji o wpływie choroby dziecka na funkcjonowanie psychiczne, fizyczne i społeczne ucznia.

Niektóre leki mogą działać pobudzająco a inne usypiająco. Może to mieć wpływ na zachowanie się dziecka lub możliwość efektywnego uczenia się. Dzięki informacjom od rodziców i lekarzy, nauczyciel może poznać chorobę dziecka w takim zakresie, aby w razie potrzeby, w odpowiednim czasie, udzielić mu niezbędnej pomocy i wsparcia oraz zapewnić bezpieczne warunki na terenie szkoły. Także dostosować sposoby komunikowania się oraz sposoby i formy nauczania do potrzeb i aktualnych możliwości chorego dziecka. Wzajemne kontakty pomiędzy szkołą i rodzicami powinny być stałe i systematyczne, oparte na zaufaniu, spokojnej, wzajemnej wymianie informacji oraz współpracy i zrozumieniu.

Główne sposoby pomocy przewlekle choremu dziecku możliwe do zrealizowania na terenie szkoły:

1. zapewnienie poczucia bezpieczeństwa psychicznego i fizycznego,
2. pomoc w pokonywaniu trudności, uczenie nowych umiejętności,
3. budowanie dobrego klimatu i przyjaznych relacji klasowych,
4. przygotowanie uczniów zdrowych na spotkanie chorego kolegi,
5. traktowanie chorego dziecka jako pełnoprawnego członka klasy,
6. uwrażliwianie dzieci zdrowych na potrzeby i przeżycia dziecka chorego,
7. uwrażliwianie dziecka chorego na potrzeby i przeżycia innych uczniów,

.....

DZIECKO Z ASTMĄ

Astma oskrzelowa jest najczęstszą przewlekłą chorobą układu oddechowego u dzieci. Istotą astmy jest przewlekły proces zapalny toczący się w drogach oddechowych, który prowadzi do zwiększonej

skłonności do reagowania skurczem na różne bodźce i pojawienia się objawów choroby.

OBJAWY

Jednym z podstawowych objawów jest duszność jako subiektywne uczucie braku powietrza spowodowane trudnościami w jego swobodnym przechodzeniu przez zwężone drogi oddechowe. Gdy duszność jest bardzo nasilona możemy zauważyć, że usta dziecka a także inne części ciała są zasinione. Konsekwencją zwężenia oskrzeli jest pojawienie się świszczącego oddechu. Częstym objawem astmy oskrzelowej jest kaszel. Najczęściej jest to kaszel suchy, napadowy, bardzo męczący. Zaostrzenie astmy może być wywołane przez: kontakt z alergenami, na które uczulone jest dziecko, kontakt z substancjami drażniącymi drogi oddechowe, wysiłek fizyczny, zimne powietrze, dym tytoniowy, infekcje.

W przypadku wystąpienia duszności należy podać dziecku wziewnie lek rozkurczający oskrzela zgodnie z zaleceniem lekarza.

W przypadku objawów ciężkiej duszności należy podać jednocześnie 2 dawki leku w aerozolu w odstępie 10-20 sekund. Po wykonaniu 1 pierwszej inhalacji należy powiadomić rodziców dziecka o wystąpieniu zaostrzenia.

W przypadku duszności o dużym nasileniu powinno się wezwać Pogotowie Ratunkowe.

W czasie oczekiwania na przyjazd karetki pogotowia dziecko wymaga ciągłego nadzoru osoby dorosłej. Dodatkowo bardzo ważne jest zapewnienie dziecku spokoju oraz odizolowanie od osób trzecich.

NAKAZY

1. Częste wietrzenie sal lekcyjnych.
2. Dziecko, które ma objawy po wysiłku, powinno przed lekcją wychowania fizycznego przyjąć dodatkowy lek.
3. Ćwiczenia fizyczne należy zaczynać od rozgrzewki.
4. W przypadku wystąpienia u dziecka objawów duszności należy przerwać wykonywanie wysiłku i pozwolić dziecku zażyć środek rozkurczowy.

ZAKAZY

1. Chorzy uczniowie nie powinni uczestniczyć w pracach porządkowych.
2. W okresie pylenia roślin dzieci z pyłkowicą nie mogą ćwiczyć na wolnym powietrzu oraz nie powinny uczestniczyć w planowanych wycieczkach poza miasto.
3. Astma oskrzelowa wyklucza biegi na długich dystansach, wymagających długotrwałego, ciągłego wysiłku.
4. W klasach, gdzie odbywają się lekcje nie powinno być zwierząt futerkowych.

OGRANICZENIA

1. Uczeń z astmą może okresowo wymagać ograniczenia aktywności fizycznej i dostosowania ćwiczeń do stanu zdrowia.
2. Dziecko uczulone na pokarmy powinno mieć adnotacje od rodziców, co może jeść w sytuacjach, które mogą wywołać pojawienie się objawów uczulenia.

OBSZARY DOZWOLONE I WSKAZANE DLA DZIECKA

1. Dzieci chore na astmę powinny uczestniczyć w zajęciach z wychowania fizycznego. Wysłowione dziecko lepiej znosi okresy zaostrzeń choroby.
2. Uczeń z astmą nie powinien być trwale eliminowany z zajęć z wychowania fizycznego.
3. Dzieci z astmą mogą uprawiać biegi krótkie, a także gry zespołowe.
4. Dzieci z astmą mogą uprawiać gimnastykę i pływanie.
5. Dzieci z astmą mogą uprawiać większość sportów zimowych.

Bardzo ważny jest dobry kontakt szkoły z rodzicami, po to, aby wspólnie zapewnić dziecku bezpieczne warunki nauki i pobytu w szkole. Pozwoli to zmniejszyć nadopiekuńczość rodziców a dziecku rozwijać samodzielność i zaufanie do własnych możliwości i umiejętności. Tylko współdziałanie szkoły z rodzicami i lekarzem prowadzącym pomoże prawidłowo funkcjonować dziecku z astmą oskrzelową w środowisku, gdzie spędza wiele godzin w ciągu dnia.

.....

DZIECKO Z CUKRZYCĄ

Cukrzyca to grupa chorób metabolicznych charakteryzujących się hiperglikemią (wysoki poziom glukozy we krwi -większy od 250mg%). Obecnie w Polsce wśród dzieci i młodzieży dominuje cukrzyca typu 1 –ten typ cukrzycy ma podłoże genetyczne i autoimmunologiczne.

Cukrzyca nie jest chorobą zakaźną, nie można się nią zarazić przez kontakt z osobą chorą. Najczęstsze objawy to wzmożone pragnienie, częste oddawanie moczu oraz chudnięcie. W chwili obecnej, w warunkach poza szpitalnych, jedynym skutecznym sposobem podawania insuliny jest wstrzykiwanie jej do podskórnej tkanki tłuszczowej (za pomocą pena, pompy).

Cukrzyca nie jest chorobą, która powinna ograniczać jakiegokolwiek funkcjonowanie ucznia, tylko wymaga właściwej samokontroli i obserwacji. Ćwiczenia fizyczne, sport i rekreacja połączone z ruchem są korzystne dla dzieci chorych na cukrzycę. Wspierają prawidłowy rozwój emocjonalny i społeczny, pomagają rozwijać samodyscyplinę, gratyfikują, dają przyjemność i satysfakcję. Najważniejszym problemem przy wykonywaniu wysiłku fizycznego u dzieci z cukrzycą jest ryzyko związane z wystąpieniem hipoglikemii (niedocukrzenia stężenie glukozy we krwi mniejsze niż 60 mg%). Do działań w ramach samokontroli należą: badanie krwi i moczu, zapisywanie wyników badań, prawidłowa interpretacja wyników badań, prawidłowe komponowanie posiłków, prawidłowe i bezpieczne wykonywanie wysiłku fizycznego, obserwacja objawów jakie pojawiają się przy hipoglikemii i hiperglikemii.

OBJAWY HIPOGLIKEMII (niedocukrzenia):

1. Bładość skóry, nadmierna potliwość, drżenie rąk.
2. Ból głowy, ból brzucha.
3. Szybkie bicie serca.
4. Uczucie silnego głodu/wstręt do jedzenia.
5. Osłabienie, zmęczenie.
6. Problemy z koncentracją, zapamiętywaniem.
7. Chwiejność emocjonalna, nietypowe zachowanie dziecka.
8. Napady agresji lub wesołkowatości.
9. Ziewanie/senność.
10. Zaburzenia mowy, widzenia i równowagi.
11. Zmiana charakteru pisma.
12. Uczeń nielogicznie odpowiada na zadawane pytania.
13. Kontakt ucznia z otoczeniem jest utrudniony lub traci przytomność.
14. Drgawki.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII LEKKIEJ

Dziecko jest przytomne, w pełnym kontakcie, współpracuje z nami, spełnia polecenia:

1. Sprawdzić poziom glukozy we krwi potwierdzając niedocukrzenie.
2. Podać węglowodany proste (sok owocowy, coca-cola, cukier spożywczy rozpuszczony w wodzie lub herbacie, glukoza w tabletkach, płynny miód).

NIE WOLNO

1. Zastępować węglowodanów prostych słodyczami zawierającymi tłuszcze, jak np. czekolada, ponieważ utrudniają one wchłanianie glukozy z przewodu pokarmowego.
2. Ponownie oznaczyć glikemię po 10-15 minutach.
3. Zawsze należy dążyć do ustalenia przyczyny niedocukrzenia.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII ŚREDNIOCIEŹKIEJ

Dziecko ma częściowe zaburzenia świadomości, pozostaje w ograniczonym kontakcie z nami, potrzebuje bezwzględnej pomocy osoby drugiej:

1. Oznaczyć glikemię i potwierdzić niedocukrzenie.
2. Jeżeli dziecko może połykać podać do picia płyn o dużym stężeniu cukru (np. 3-5kostek cukru rozpuszczonych w 1 szklanki wody, coli, soku).
3. Jeżeli dziecko nie może połykać postępujemy tak jak w przypadku glikemii ciężkiej.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII CIĘŻKIEJ

Dziecko jest nieprzytomne, nie ma z nim żadnego kontaktu, nie reaguje na żadne bodźce, może mieć drgawki. Dziecku, które jest nieprzytomne.

NIE WOLNO

1. Podawać niczego do picia ani do jedzenia do ust!!!:
2. Układamy dziecko na boku.
3. Wstrzykujemy domięśniowo glukagon, jest to zastrzyk ratujący życie.
4. Wzywamy pogotowie ratunkowe.
5. Kontaktujemy się z rodzicami dziecka.
6. Dopiero gdy dziecko odzyska przytomność (po podaniu glukagonu powinno odzyskać przytomność po kilkunastu minutach) i jeżeli dziecko będzie w dobrym kontakcie można mu podać węglowodany doustnie (sok, cola, tabl. glukozy).

U dzieci używających pompę insulinową:

1. Zatrzymaj pompę.
2. Potwierdź hipoglikemię.
3. Jeżeli dziecko jest przytomne podaj węglowodany proste.
4. Odczekaj 10-15 minut i zbadaj ponownie poziom glukozy we krwi, jeżeli nie ma poprawy podaj ponownie cukry proste.
5. Jeżeli objawy ustąpią i kontrolny pomiar glikemii wskazuje podnoszenie się stężenia glukozy, włącz pompę i podaj kanapkę lub inne węglowodany złożone.
6. Jeżeli dziecko jest nieprzytomne lub ma drgawki połóż je w pozycji bezpiecznej, podaj domięśniowo zastrzyk z glukagonu i wezwij karetkę pogotowia.
7. Po epizodzie hipoglikemii nie zostawiaj dziecka samego! Dziecko nie może podejmować wysiłku fizycznego dopóki wszystkie objawy hipoglikemii nie ustąpią!

OBJAWY HIPERGLIKEMII

1. Wzmoczone pragnienie, potrzeba częstego oddawania moczu.
2. Rozdrażnienie, zaburzenia koncentracji.
3. Złe samopoczucie, osłabienie, przygnębienie, apatia.

Jeżeli do ww. objawów dołączają:

1. Ból głowy, ból brzucha.
2. Nudności i wymioty.
3. Ciężki oddech.

może to świadczyć o rozwoju kwasicy cukrzycowej. Należy wtedy bezzwłocznie:

1. Zbadać poziom glukozy.
2. Skontaktować się z rodzicami lub wezwać pogotowie.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPERGLIKEMII

1. Podajemy insulinę (tzw. dawka korekcyjna),
2. Uzupełniamy płyny (dziecko powinno dużo pić, przeciętnie 1litr w okresie 1,5-2 godz., najlepszym płynem jest niegazowana woda mineralna),
3. Samokontrola (badanie moczu na obecność cukromoczu i ketonurii, po około 1 godz. należy dokonać kontrolnego pomiaru glikemii),
4. W razie stwierdzenia hiperglikemii dziecko nie powinno jeść, dopóki poziom glikemii nie obniży się.

Niezbędnik szkolny, czyli co uczeń z cukrzycą zawsze powinien mieć ze sobą w szkole:

1. Pen- „wstrzykiwacz” z insuliną.
2. Pompę insulinową, jeżeli jest leczone przy pomocy pompy.
3. Nakłuwacz z zestawem igieł.
4. Glukometr z zestawem pasków oraz gazików.
5. Plastikowy pojemnik na zużyte igły i paski.
6. Drugie śniadanie lub dodatkowe posiłki przeliczone na wymienniki np. przeznaczone na „zabezpieczenie” zajęć w-f w danym dniu.
7. Dodatkowe produkty – soczek owocowy, tabletki z glukozą w razie pojawienia się objawów hipoglikemii.
8. Telefon do rodziców.
9. Informację w postaci kartki lub bransoletki na rękę, która informuje, że dziecko choruje na cukrzycę.
10. Glukagon (zestaw w pomarańczowym pudełku)

Szkolny kodeks praw dziecka z cukrzycą – każdemu dziecku z cukrzycą typu 1 należy zapewnić w szkole:

1. Możliwość zmierzenia poziomu glukozy na glukometrze w dowolnym momencie – także w trakcie trwania lekcji.
2. Możliwość podania insuliny.
3. Możliwość zmiany zestawu infuzyjnego w przypadku leczenia osobista pompą insulinową odpowiednich warunkach zapewniających bezpieczeństwo i dyskrecję.
4. Właściwe leczenie niedocukrzenia zgodnie ze schematem ustalonym z pielęgniarką szkolną i rodzicami dziecka.
5. Możliwość spożycia posiłków o określonej godzinie, a jeśli istnieje taka potrzeba, nawet w trakcie trwania lekcji.
6. Możliwość zaspokojenia pragnienia oraz możliwość korzystania z toalety, także w czasie

trwania zajęć lekcyjnych.

7. Możliwość uczestniczenia w pełnym zakresie w zajęciach wychowania fizycznego oraz różnych zajęciach pozaszkolnych, np. wycieczkach turystycznych, zielonych szkołach.

.....

DZIECKO Z PADACZKĄ

Padaczką określamy skłonność do występowania nawracających, nie prowokowanych napadów. Napadem padaczkowym potocznie nazywamy napadowo występujące zaburzenia w funkcjonowaniu mózgu objawiające się widocznymi zaburzeniami, zwykle ruchowymi. Niekiedy jedynym widocznym objawem napadu są kilkusekundowe zaburzenia świadomości. Napady padaczkowe dzieli się na napady pierwotnie uogólnione oraz napady częściowe (zlokalizowane).

Napady pierwotnie uogólnione:

1. Napady nieświadomości, najczęściej kilkusekundowa utrata kontaktu z otoczeniem. Atypowym napadom nieświadomości mogą towarzyszyć mruganie lub gwałtowne ruchy o niewielkim zakresie w obrębie ust.
2. Napady atoniczne –napad spowodowany nagłym i krótkotrwałym obniżeniem napięcia mięśniowego w określonych grupach mięśni.
3. Napady toniczne –występuje głównie u małych dzieci zazwyczaj podczas zasypiania lub budzenia; charakteryzuje się nagłym, symetrycznym wzrostem napięcia mięśni w obrębie kończyn i tułowia.
4. Napady toniczno-kloniczne - w fazie tonicznej dochodzi do nagłej utraty przytomności, skurczu mięśni, zatrzymania oddechu; faza kloniczna charakteryzuje się rytmicznymi, gwałtownymi skurczami mięśni kończyn i tułowia, następnie przechodzi w kilkuminutową śpiączkę.
5. Napady kloniczne– napady głównie u niemowląt i małych dzieci, częściej w przebiegu gorączki, cechują je symetryczne skurcze mięśni kończyn występujące seriami.
6. Napady miokloniczne - charakteryzują się gwałtownymi synchronicznymi skurczami mięśni szyi, obręczy barkowej, ramion i ud przy względnie zachowanej świadomości chorego.

Napady częściowe:

1. Napady częściowe z objawami prostymi –świadomość w czasie napadów jest na ogół zachowana, zwykle napady dotyczą określonej okolicy np. ręki lub ust.
2. Napady częściowe z objawami złożonymi– niektórym napadom mogą towarzyszyć zaburzenia świadomości o charakterze omamów i złudzeń; pacjent ma wrażenie, że już znajdował się w danej sytuacji życiowej lub przeciwnie, że nie zna sytuacji i przedmiotów, z którymi w rzeczywistości się już stykał, do tego typu napadów zaliczane są także napady psychoruchowe z towarzyszącymi im różnymi automatyzmami (cmokanie), u dzieci mogą niekiedy występować napady nietypowe, manifestujące się klinicznie bólami brzucha, głowy, omdleniami, napadami lęku itp.
3. Napady częściowe wtórnie uogólnione –rozpoczyna się zwykle od napadowych mioklonicznych lub klonicznych skurczów ograniczonych do określonych grup mięśni, aby następnie rozprzestrzenić się i doprowadzić do wtórnie uogólnionego napadu toniczno-klonicznego (tzw. napadu dużego).
4. Zespoły padaczkowe wieku dziecięcego - zespół Westa, zespół Lennoxa- Gastauta, dziecięca padaczka nieświadomości (piknolepsja), padaczka Rolanda, młodzieńcza padaczka nieświadomości, zespół Janza, padaczka odruchowa, omdlenia odruchowe, napady rzekomo padaczkowe.
5. Leczenie padaczki jest procesem przewlekłym, wymaga systematycznego, codziennego podawania leków. Nagłe przerwanie leczenia, pominięcie którejś dawki, może zakończyć się

napadem lub stanem padaczkowym. Z tego powodu tak ważne jest, aby pacjent mógł systematycznie przyjmować leki. W trakcie włączania leczenia lub jego modyfikacji dziecko może wykazywać objawy senności, rozdrażnienia, zawrotów głowy.

W RAZIE WYSTĄPIENIA NAPADU NALEŻY

1. Przede wszystkim zachować spokój.
2. Ułożyć chorego w bezpiecznym miejscu w pozycji bezpiecznej, na boku.
3. Zabezpieczyć chorego przed możliwością urazu w czasie napadu – zdjąć okulary, usunąć z ust ciała obce, podłożyć coś miękkiego pod głowę.
4. Asekurować w czasie napadu i pozostać z chorym do odzyskania pełnej świadomości.

NIE WOLNO

1. Podnosić pacjenta.
2. Krępować jego ruchów.
3. Wkładać cokolwiek między zęby lub do ust.

Pomoc lekarska jest potrzebna, jeżeli był to pierwszy napad w życiu lub napad trwał dłużej niż 10 minut albo jeśli po napadzie wystąpiła długo trwająca gorączka, sugerująca zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych.

Dzieciom chorym na padaczkę trudniej jest wykorzystać w pełni swoje możliwości edukacyjne z przyczyn medycznych i społecznych. Narażone są na wyższy poziom stresu wynikający z obawy przed napadem i komentarzami, stąd też częściej występują u nich cechy zespołu nadpobudliwości psychoruchowej, trudności w czytaniu i pisaniu oraz inne trudności szkolne. W razie narastających trudności szkolnych, trzeba zapewnić dziecku możliwość douczania, zorganizować odpowiednio czas na naukę, z częstymi przerwami na odpoczynek, modyfikować i zmieniać sposoby przyswajania wiadomości szkolnych.

Nie należy z zasady zwalniać dziecka z zajęć wychowania fizycznego ani z zabaw i zajęć ruchowych w grupie rówieśników. Należy jedynie dbać o to, aby nie dopuszczać do nadmiernego obciążenia fizycznego i psychicznego. Gdy zdarzają się napady, dziecko powinno mieć zapewnioną opiekę w drodze do i ze szkoły.

.....

DZIECKO Z HEMOFILIĄ

Hemofilia jest wrodzoną skazą krwotoczną związaną z niedoborem czynnika VIII lub IX krzepnięcia krwi. W zależności od tego rozróżniamy hemofilię A lub B.

Ciężka postać hemofilii – występują krwawienia do mięśni i stawów, duże podskórne wylewy, krwawienia z nosa. Krwawienia wewnętrzne są bolesne. Początkowym objawem może być uczucie rozpierania w stawie, drętwienia, mrowienia. Najlepiej, jeżeli wówczas zostanie podany koncentrat czynnika krzepnięcia krwi. Jeżeli leczenie zostanie odroczone powiększa się objętość stawu, pojawia się silna bolesność oraz przykurcz w stawie.

Umiarkowana i łagodna postać choroby – krwawienia są mniej częste, nie powodują zwykle trwałych zmian w stawach, zwykle wyraźny uraz poprzedza krwawienie. Choroba nie ma wpływu na funkcjonowanie społeczne ani nie wpływa negatywnie na rozwój intelektualny. Funkcjonowanie emocjonalne może nie być zaburzone. Jednak, zwłaszcza w ciężkiej postaci choroby, dziecko może czuć się gorsze, ponieważ nie może robić tego wszystkiego, co dziecko zdrowe np. grać w piłkę nożną. Wie, że może to spowodować krwawienie do stawu lub mięśni i związany z tym ból, konieczność leczenia dożylnego, czasami hospitalizacji.

NAKAZY, ZAKAZY, OGRANICZENIA:

1. dziecko nie powinno być narażone na urazy spowodowane np. śliską podłogą, przepychającym się tłumem dzieci,
2. w szkole musi mieć do chodzenia wygodne obuwie usztywniające staw skokowy, na nie śliskiej podeszwie,
3. jeżeli dziecko jest sprawne ruchowo może biegać i skakać,
4. inne dzieci muszą wiedzieć, że nie można chorego kolegi bić, popychać, podstawiać mu nogi,
5. udział w lekcjach w- f musi być ograniczony– bezpieczna jest gimnastyka, pływanie i gra w ping- ponga,
6. dziecko może bez ograniczeń rysować, lepić z gliny, malować,
7. należy rozwijać te sfery aktywności intelektualnej i ruchowej dziecka, w których ono się wyróżnia,
8. dziecku choremu na hemofilię nie wolno podawać żadnych leków domięśniowo, ani stosować preparatów kwasu acetylosalicylowego

NA CO NALEŻY ZWRACAĆ UWAGĘ W SZKOLE:

1. nagłe dolegliwości bólowe ze strony kończyn dolnych lub górnych, utykanie,
2. bóle brzucha lub głowy, wymioty,
3. krwawienie z jamy ustnej lub nosa, zblednięcie.

Dziecko chore na hemofilię nie wymaga specjalnego traktowania przez nauczyciela w klasie. Powinno brać udział w wycieczkach szkolnych, wyjazdach do teatru czy kina. Przed wyjazdem wskazane jest profilaktyczne podanie czynnika krzepnięcia u dziecka z ciężką postacią choroby.

PIERWSZA POMOC:

1. w przypadku urazu/bólu należy oziębic dotkniętą część ciała przez przyłożenie lodu, zimnego okładu żelowego lub chustki zmoczonej w zimnej wodzie,
2. posadzić/położyć w pozycji dla dziecka wygodnej,
3. najczęściej należy podać czynnik krzepnięcia krwi,
4. jeżeli dziecko wymiotuje, ma bóle głowy, zaburzenia świadomości lub drgawki powinno się je położyć na boku i wezwać pogotowie, zawiadomić rodziców; jeżeli dziecko uskarża się na ból kończyny górnej lub dolnej nie powinno nią poruszać, wskazane jest unieruchomienie.